

Béts.

Ö Tsász. 's Kir. Felsége, és *Ferentz* Fő-Hertzeg, ezen hónapnak 12-dikén reggeli négy óra után érkeztek vissza friss egészségben *Béts* Városába. Az nap estve, dugva tele volt az Udvari Teátrum Nézőkkel, mind azért, mivel reménylették, hogy talám ő Felsége is meg fog jelenni a' Teátrumban, és így módjok lesz, a' jó Fejedelem' szerentsés vissza - érkezéséből származott köz - örömöket mindjárt hevennyiben nyilvánvalóvá tenni; mind azért is, mivel egy új *Olasz* Operát jádzottak — *Le astuzie in amore* (a' szerelem' tsalárdsága) nevezetű — a' mellyben *Néttélet* nevű Énekes - Asszony leg-először remekelt, 's úgy remekelt, hogy alig győzte köszönetni a' gyakor izbéli *Brava* kiáltozást, és tapsolást.

Néhai Gróf *Károlyi Antal* ő Kegyelemssége' meg - halálózásával árván maradott Ns Gyalog Magyar Regement' Tulajdonossává, *János* Fő H. neveztetett ő Felségétől.

Magyar Ország.

Pestről, ezen hónapnak 7-dikén útasította hozzánk betses Levelét egyy érdemes Hazafi; de a' melly tsupán ma, az az Okt. 14-dikén érkezett kezünkhöz; minekokaért tsupán ezt közölhetjük most belőle:

Sept. 29-dik napján tartatott az ötödik Zsinati Ülés, mellyben az öt elegyes Deputátzió' munkája eránt az a' kérdés tétetett: Ha vallyon közönséges Gyűlésben kellyen e' az említett munkat mindjárt vizsgálás végett fel-venni, vagy jobb lenne előbb, mind az öt Deputátziókból ki szemeltt húsz húsz Személlyek által rendbe szedetni az egész munkát. Hosszas vetekedés után, a' kérdés' második ágának értelméhez képest lett a' határozás: hogy t. i. mind a' két Zsinat' ré-

H h

lé.

széről az öt Deputátziókból ki - nevezendő húsz húsz Személyek szedjék össze az egész munkát, 's úgy terjesztsödjék az annakutánna a' Zsinatok eleibe. — A' *Budai* Zsinat is hasonlózt végzett, melly eránt Követtséget küldött *Pestre*, valamint a' *Pesti* Zsinat is a' maga határozása eránt *Budára*. Végződött az Ülés, renden kívül 11 óra után egy fertállal.

Októbernek 3-dikán (nem 2-dikán) vólt a' hatodik Zsinati Ülés; 4-diken a' hetedik; 5-diken a' nyóltzadik; 7-diken a' tizedik Ülés. A' Deputátziók' munkái vóltak mind ezen üléseknek tárgyai. Már 7-diken, az utolsó Szakasz' vizsgáláshoz fogtunk, 's reményljük, hogy hólnap végzünk. De talám az egész Munka fel-olvasatik még egyszer, 's a' jövő hét' kezdetén fog meg erőssíttetni a' szokott kéz-írásokkal. A' közönséges Gyűlésekben könnyen mentek a' vizgálások, mivel különös Ülésekben el-hárítottak a' nehézségek. Meghányódott vetődött ugyan is a' Zsinati Ülések előtt is minden Szakasz a' Zsinatok' Elölülőinél, egyszer t. i. *Budán*, Gr. *Teleki Jósef* ő N. gánál; másszor ismét *Pesten*, B. *Prónai László* ő Nagyságánál. “

Pestről, Okt. 9-dikén. A' Zsinatok el oízolnak a' jövő héten; hanein egy elegyes Deputátzió fog előbb ki rendeltetni a' végre, hogy a' Végzéseket ő Felségének bé mutassa, 's azoknak helybe hagyásokért 's meg-erössítésekért esedezzen. — A' Hiltoriája is mind a' két Zsinatnak, az ahoz tartozandó Aktákkal együtt, ki fog elő-fizetés' fejében nyomtattatni.

Az Ország-Gyűlése' Litterária Deputátziójával az esmeretes *Ratio Educationist* (Nevelés' módját), és az apróbb Oskolákra nézve ki-adott *Budai Plánumot* (*Planum Budense, relate ad minores Scholas*) kívánta vólna egy Fő Méltóság (így ír egy érdemes Hazafi) fundamentomúl fel vétetni; de igen kevesen találtattak a' Deputátzió' Tagjai köz-

közzül, a' kiknek kedvek lett volna, az említett Méltóság' fel-tételéhez. Leg inkább tehát a' *Bétsi Tanítás'* módját követte a' Deputátzió. — Sokan akarták, az oskolai rendtartásra nézve a' *Jesuitai* intézeteket vissza hozni; de ennek értésére, azt a' nyilatkoztatást tették magok felől a' Protestánsok, hogy ha azon szándék végrehajtatik: úgy tellyességgel nem lehetnek *elegyesek* a' nagyobb Oskolák is.

Pofon - Vármegyéből írja egy jó Barátunk: „Októb. 7-dik és 8-dik napjain, derék vadászat tartatott *Malatzkán*, mellyre egynehány Gavallérokat 's Dámákat hitt *Bétsből* Kántzellárius ő Excellentiája. 7-diken vólt a' kis - vadászat, melly tartott délelőtti 10 órától fogva, estvéni 5 óra tájig. Ezer fátzánt, 's száznál felesebb számú fogoly - madarakat, és nyúlakat vettek le szárnyaikról 's lábaikról ez nap a' Méltóságok. Minden Gavallérnak, és Dámának három, 's több vadász Legénnyei is vóltak, a' kik szüntelen töltötték a' menés közben a' puskákat, 's adogatták azokat meg-töltve a' lövöldöző Méltóságoknak. Igen sokat lött maga a' Kántzellárius; de lött bezzeg Gen. Gróf *Kollonits József* Ur, mert őt százfzornál többször sütötte ki puskáit, 's ritkán hibázott. Fel is dagadt egyik ortzája, a' sok lövés miá, minthogy erősek vóltak a' töltések is. — Más nap tiz óra tájban, egy borzat veszekedtettek a' kutyákkal a' *Kastély'* udvarában Két kutyát jól meg viselt a' borz; a' 3-diknak is, melly egy nagy szelindek (mészáros) kutya vólt, jó méllyen belé találta botsátani a' posájába éles fogait, de ezen meg mérgelődvén a' szelindek, nem nyugodt addig, míg végire nem járt a' borznak. — 11 óra tájban, a' bé-kerített vadakra mentek az Uraságok *). H h 2

*) *A' rekefzték éppen azon a' helyen vólt nem messze a' Kastélyhoz, a' hol tavaly vadászott vólt a' Nápolyi Király, a' Fő Hertzegekkal.*

Leg elsőben is egy lovagló róka jelent meg a' *Diánna*' Hívei előtt. Fel vólt t. i. kötözve a' róka egy vad disznónak a' hátára olly formán, hogy két első lábait fel tartotta; melly annál nagyobb nevettségre szolgáltatott alkalmatosságot, mivel veres mondért húztak reája a' vadász Legények. Életében ekkor lovaglott legelőször a' róka, de ez úttal is tsak pünkösztí Királyság vólt a' legénysége; mert *Dietrichstein* Grófné rá lövén a' paripájára, úgy találta, hogy az leg ottan fel fordúlt, 's vele egygyütt a' róka is. Ezen meg bosszankodott a' róka, kezdte marni haldokló paripáját, 's addig ürgött forgott, míg le nem szabadította magát a' vad disznó' hátáról; a' midőn neki iramodott, 's fel 's alá futkosott veres dókájában a' rekeszben, míg ötet is kevés idő múlva agyon nem kollantották. Száz harminztötre telt, a' le lőtt vad disznóknak, szarvasoknak, őzeknek, és rókáknak száma. Az Uraság félre tétetvén maga számára néhány darab enni való vadakat, a' többbit most árúltatja. Itt helyben egy fátzánnak 15 garas, egy fogoly madárnak 7 garas, egy nyúlnak 8 garas az árra; a' vad disznó hus' fontja 4 garason megy; a' szarvas husét bizonyosan nem tudom, de nem lessz több négy, vagy öt krajtzárnál. — Úgy halljuk, hogy a' Kir. Familiának *Nyitra - Vármegyében* fekvő Jószágába *Holitsra* fogna jöni ezekben a' napokban ő Felsége, *Ferentz Fő Hertzeggel* egygyütt. Néhány Tsászári Vadászok el is mentek már oda előre még ezen hónap' elein.

Az *Egri Lyceum*nak jövődöbéli függéséről tettünk már közelébbi Levelünkben emlékezetet; most szerentsénk vagyon, azon felső Rendelést maga egész valóságában közleni, melly az említett *Lyceum*nak ezutánni állapotját tökéletesen meghatározza:

Ssmæ Cæsareæ & Regio Apostolicæ Majestatis
 Confilii Regii Locumtenentialis Hungarici Nomine
 Aca-

Academico Regiæ Universitatis *Pestienſis* Magiſtratu ex officio intimandum: Mediante Decreto Auſtico dd. 8. Aug. an. cur. Nro 16221 expedito: dignabatur Sua Majeſtas Sſma ad demiffam Conſilii hujus Regii Lmtlis, quoad Lyceum *Agrienſe* ſibi ſubſtrata Repræſentationem horſum clementer reſcribere. Inſtitutum iſthoc a Benignitate R. porro etiam relinqui, at ſub diverſis hiſce conditionibus:

1.) Ut illud, Aerario Litterario, e quo Academia Publicæ in uſus Regni numero alioquin ſufficiente intertenentur, oneri non ſit.

2.) Ut Studia Juridica, præſenti Studiorum Normæ, cum anni proximi principio plene conformentur, ac proinde totidem, quot in Academicis Regiis Profeſſoribus provideantur, qui eadem prorſus prælectionum objecta, nec plura, nec pauciora, eademque norma & ordine pertractent. Quantum vero ad Collegium *Foglarianum* attinet, a Sua Matte procuratum iri, legis in eam rem latæ effectum.

3.) Ut ab Epifcopo conſtitutus Lycei Pro-Director *Dobronyai*, ſemeſtres de Juventutis progreſſu relationes *Caffoviensi* Studiorum Regio Directori ſubmittere, eidemque in ſtudiorum negotio ſubefſe teneatur; memoratus autem Regius Director Inſtituti quoque hujus viſitationem peragat, ac ſuas de eodem relationes more conſveto præſtet.

4.) Ut Juvenes bona fide ad Lyceum iſtud confluentes, in uſu Stipendiorum permaneant quidem, cum initio tamen anni proximi ſcholæſtici, ad alia Inſtituta Litteraria Directioni publice jam ſubjecta tranſeant, ante nihilominus, quam ad altius ſtudiorum genus admittantur, ex omnibus anni nunc præteriti ſtudiis rite examinentur, ac tum primum ad Claſſem altioreſ admittantur, cum ex objectis ſtudiorum, quæ in aliis Inſtitutis publicis anno præſente audienda
iis-

iisdem fuissent, primam profectus classem obtinuerint: casu autem in contrario studia anno hocce decurrente pertractata, futuro quoque (stipendio tamen retento) repetere debeant. Demum

Posteaquam altissimo loco certo confiterit Lyceum istud, generali studiorum systemati plene conformatum esse, Sua Majestas terminum quoque illum benigne defixura est, quo stipendiis publicis provisa Juventus Institutum isthoc liberè ac citra ultiores difficultates frequentare possit.

Quam proinde clementissimam ordinationem & Resolutionem Regiam Academico Regiæ Universitatis Magistratui, eo addito pro congrua sui notitia & directione, solitaque per gremium sui publicatione hisce communicandam habet, idem Consilium hoc Little, quod in hic adjecto syllabo denotatis stipendiatis Juvenibus pro 2-do semestri Anni hujus scholastici 1790/1 hucusque suspensa stipendia apud hujatem Generalem Cassæ Præfecturam sub hodierno abhinc assignata sint.

Ceterum Academico Magistratui huic id una committi, ut anni sequentis scholastici principio de Juvenibus in præadnexo syllabo specificatis, ac ad varia Instituta publica transituris, exactam horum præstet relationem, an scilicet ad classem altiore admissi, aut priorem repetere jussi sint?

Budae die 16. Sept. 1791.

Comes Carolus Zichy m. p.

Josephus Fodor m. p.

Pestről úgy írják, hogy ott most igen drága az apró marha. Egy pár tsirkének az árra t. i. 12 garas; egy pár kátsáé (rutzáé) pedig 14. Az élet ellenben ott is oltsó, valamint majd mindenütt az egész Országban.

Erdély

Erdély Ország.

Az *Exaktorátus* jobb' szeretett volna *Szebenben* maradni, mint *Kolosvárra* által-költözni a' Fő Kormányfzék mellé; hanem a' mint értjük, csak ugyan által - szállíttatott már eddig *Szebenből Kolosvárra*.

Gallitzi a.

Az ezen esztendőbéli katonai fel-számlálás szerént, 2676-ra ment mindenestől fogva *Lemberg* Városában a' Házak' száma; 23954-re a' Keresztény; és 12128-ra a' Zsidó Lakosok' száma: mind öszve tehát 36082-re. — Sept. 12-dikén, 219 Tanulóknak volt *Exámenjek* (közönséges vizgatások) a' *Lembergi* fő Zsidó Oskolában. Anynyira gyarapodik *Gallitziában* a' Zsidó Oskolák' száma, hogy már 53 Zsidó Gyülekezeteknek vagynak tulajdon közöns. Oskoláik.

Sept. 28-dikán érkeztek vissza *Lembergbe*, *Móldva* és *Oláh Országokból*, a' *Koburg Hertzeg*' kormányozása alatt volt Seregnek tartalék-ágyúi, és minden tábori szekerei, mellyeknek egy része *Morva Országba* fog küldödni, *Ollmütz Városába*.

Austriai Belgyiom.

Sept. 14-dikén, olly Rendelését tétette ő Ts. 's Kir. Felsége közönségessé, a' mellynek ereje szerént, magát kívánja azon Jószágok' örökös Urának esmértetni, mellyeket a' *Frantzia Országban* el-törlött Klastromok, Apáturságok 's a' t. birtak volt *Austriai Belgyiomban*.

Sept. 30-dikán érkezett bé *Brüsszelbe* *Károly* Fő Hertzeg. Vajha ezen szelid lelkű Fő Hertzegnek jelenléte, meg-szelidíthetné a' *Brábántziai* Rendekeket!

Frantzia

Frantzia Ország.

Már egyszer fel tettük vólt mi, más szókkal ezt a' kérdést: „*Ha vallyon a' külső Hatalmasságok el-nézik e' tsendesen, Frantzia Országának újjonnan való születését; vagy pedig fegyvert rántanak eggy olly Nép ellen, melly, Vieland' kifejezése szerént, a' kétségbe-esésnek Gigási erejével neki esett a' maga bilintseinek, 's izre porrá törte azokat?*

Akkor Nemmel feleltünk, a' Párisi Újságból. Most már nem tsak a' Párisi, hanem a' Brüsseli, Kliviai, 's Bétsi Újságokból is úgy felelhetünk.

A' Brüsseli Udvari Újság, olly Jelentést tett (a' mint tudni való) Pillnitzki ki-nyilatkozatások erántt ő Tsászári, és Prussziai Felségeknek, hogy azokat úgy kell nézni, mintha nem is lettek volna (*comme non-avenues*).

A' Cliviai Frantzia Újságnak (az úgy nevezetett *Courier du Bas-Rhin*nek) Szerzője, azt tanátsollja minden ki-költözött Frantziáknak, hogy menjenek vissza a' magok Hazájokba; mert ő — — — — hiteles tudósítások után állíthatja, hogy: sem a' Tsászár, sem a' Német-Birodalom, sem más Hatalmasság soha is azért meg nem indítják a' magok' Seregeiket, hogy a' Frantzia Polgári Társaságnak mostani állapotját helyéből erőszakossan ki-fordítsák. A' leg jobb Politikusok (úgymond) olly értelemben vagynak, hogy a' Király bõltsen tselekedett, midõn a' Konstitutiót, bár melly tökéletlen légyen is még az, el-fogadta *), 's meg-békellett eggy olly

*) Az Anglusok' Demosthenese Fox, sokszor az Égig magasztalta, közönségesen a' Parlamentumban a' Frantzia Konstitutiót, 's azt, az

olly Néppel, mellynek még inkább Bálvánnya
lesz ő ezután, mint vólt ekkoráig.

A'

az emberi elmétől származhatott remekek kö-
zött leg elsőnek állította. — Klopstok, a' ki
Német Orzágnak nem csak Poetái, hanem
Politikusai között is egy fő helyet érdemel,
állandóságát reménylette a' Frantzia Konstitu-
ciónak, még minekelőtte el fogadta volna azt
a' Király. — Vieland, a' kinek poetai, filo-
sófusi, 's politikusi érdemeit eléggé esmérí a'
tudós Világ, egy Munkát adott ki közelebb
illy tzim alatt: Neue Göttergespräche (Iste-
nek' új beszéllgetései). Ezen Munkában ha-
talmassan forgatja a' Frantzia Nemzet', és a'
Konstitutzió' ügyét. — Így szól a' többek
között: „Előbb rá merném vetni fejemet,
hogy próbállyam Herkules' kezéből ki tekerni
a' buzogánnyát; mint meg fosztani egy Népet
a' leg hatalmasabb fegyvertől, t. i. a' maga
józan okosságával való éléstől, mellyet el-
kezdett már az egyszer gyakorlani. A' tapaszt-
alásnak, tudománynak, és mesterségnek
egész kintsét, mellyet a' mostani Század
örökségül nyert minden el-múlt Századok-
tól, 's a' maga tulajdon szorgalmatossága
által olly nagyra nevelt, úgy nézi ez a' Nép,
mint az Emberi Nemzetnek szintén olly kö-
zönséges tulajdonát, valamilyen a' levegő
ég, 's a' Nap' világa; és az ezen közönséges
kútfökből való szabad merítésnek ellenzését
ollyba tartja ő, mint az okos Valóságnak
el-veszthetetlen természeti jussa ellen való
erőszakos ki-kelest. Egy szóval, vagy igen
nagyon hibázok én; vagy igaz az, hogy a'
mostani környül-állások szerént, éppen az
Ural.

A' *Bétsi* Udvari Újság nem mondja ugyan, hogy ő Ts. 's Kir. Felsége nem fog fegyvert fogni *Frantzia Ország* ellen; de mond ollyat, a' miből nyilván ki lehet hozni, hogy *Pillniti* ajánlását koránt sem úgy tette ő Felsége, mint a' *Frantzia* Konstitutziónak Ellensége; hanem tsupán az alatt, a' közönségesen ki nem fejezett fel-tétel alatt: ha a' magok Királyaival illetlenül akarnának bánni a' *Frantziák*. A' vagy on t. i. a' közelebb költ *Bétsi* Udvari Újságban, hogy Auguft.

26-

Uralkodóknak a' *világosodás* ellen való öfzve szövetkezések fogná siettetni tsalhatatlanúl a' Trónusoknak öfzve-omlását, 's végetlen veszélybe borítani a' Nemzeteket. Meg vagyok tehát felöle győzöttetve, hogy semmit jobbat nem tehetnek az Uralkodók a' magok hatalmoknak meg-erössítésére; mint ha az Alattvalóknak, lelki erejekkel való tökéletes szabadságú éleést engednek. Annak eszközésére, hogy az emberi Léleknek félelmes, és bizonyos értelemben végetlen ereje ártalmas ne legyen: leg-bátorságosabb eszköz az, ha szabad jádzó - térség engedtetik a' Léleknek. — Atallyában semmi sints helytele-nebb azon képzelődésnél, mintha a' Léleknek világosodása, és szabadsága az ellen az erő ellen való hánykódásra öltönözne valamelly Népet, a' melly erő szorít ugyan; de éppen az által eszközli a' Státusnak öfzszerkeztetését. Mindenkor ellenkezőt mutatott még a' tapasztalás. Mentől világosabban látják az Emberek, minden dolognak helyes, vagy helytelen vóltát: annál nehezebben tserélik ők fel mostani állapotjokat, ha tsak nem éppen el-tűrhetetlen az, eggy esmeretlennel, és bizonytalannal. “

26-dikán, és így egy nappal, a' Pillnitz-i Jelen-
tésnek ki-adatása előtt, újabb útasítást vetiek
az *Ausztriához* tartozó *Sváb Országi* Birtokoknak
Magisztrátusai az eránt, hogy különös figyelme-
tességgel legyenek az ott tartózkodó *Frantziákra*,
's ne csak a' verbuálást (katona-szedést) meg
ne engedjék; hanem szorgalmatossan vigyázzanak
arra is, hogy az *Ausztriai* Alattvalók semmit affé-
lét ne adjanak, vagy készítsenek a' *Frantziáknak*,
a' mi azoknak hadi készület-tételeiket eszközöl-
hetné. — Ha valamelly *Frantziák*, leg-kissebb
gyanúságba fognának is esni a' verbuálás eránt:
vagy mindjárt ki kell őket igazítani a' *Tartomány-*
ból; vagy a' környül-állásokhoz képest, el is
kell fogatni, 's törvényfzéki vizsgálás alá vetni.
— Meg hagyta e' felett az úgy nevezetett *Vorder-*
Oesterreichi Kormányfzék minden alatta való Ma-
gisztrátusoknak, hogy tellyes erővel igyekezzenek
mind annak el-hárítására, valami alkalmatossá-
got szolgáltatathatna, az *Alsátziái* *Frantzia* Köz-
Népnek fel-boffzantására; ellenben mind annak
eszközlésére, a' mi által, valamint más szomszé-
dokkal, úgy az *Alsátziával* való szép egygyesség
továbbra is fenn-tartathatik.

Az *Orosz* Tsászárné ugyan hathatós segítsé-
get ígért a' *Frantzia* Hertzegeknek, és Nemesek-
nek, kik most Hazájokon kívül bujdosnak, 's tsak
úgy szeretnének abba vissza térni, ha az újj Kon-
stitutio meg változna. — De mikor ígérte az *Orosz*
Tsászárné a' segítséget? akkor, midőn a' *Frantzia*
Király úgy ült vőlt még a' maga palotájában, mint
egy fogoly: de már most kétség kívül máskép-
pen itél, midőn a' *Frantzia* dolgoknak egészen
meg változott folyamatját tekinti, 's mind más,
mind kívált a' *Párisi* Tudósításokat is olvassa,
mellyek tellyesek azon egyenes szívűségnek tsal-
hatatlan próbáival, mellyel el fogadta a' Király
a' Konstitutio Summáját.

Im'

Im e' következendők is arra mutatnak:

A' Király, és a' Királyné is jelen voltak, a' Királyi Familiával együtt, azon háláadó Isteni Tiszteleten, melly a' Konstitutzió' munkájának szerentséssen lett végződéséért, 's a' Konstitutzió' Summájának a' Király által lett el-fogadtatásáért, és ki-hirdettetéséért tartatott Sept. 25-kén Páris Városában. A' Nagy Mise előtt, *Hervier* nevezetű *Ex-Augustinianus* predikállott szívreható ékesen szóllással, mellynek sava volt a' *Hazai Szeretet*. — A' Királyi Palotán, 's annak környékén kívül, meg volt a' Városnak nagy része is világosítva, 's késő éjjelig tartott az *Éllyen a' Király, Éllyen a' Királyné* kiáltozás.

A' Városi Tanács, abban mutatta ki kiváltképpen ez napon, a' maga szívbéli örömét, hogy a' szegény Lakosoknak fel-segéllésekre fordította azon summát, melly kívántatott volna a' mulatóságoknak adására. Hasonló Lélektől vezéreltetek a' Király, és a' Királyné is, mint megtettzik ezen következő Írásból, mellyet a' Polgár Mesterhez botsátott Septembernek 25-dikén a' Király:

„Uram!

A' Konstitutzió' végződésének idő-pontját, egy közönséges mulattság által akartam én jelesíteni; de a' Királynénak, 's énnékem is a' szegények jutottak eszünkbe, kiknek sorsokról soha sem fogunk mi el-felejtkezni. Ötven ezer Livrát rendeltünk mi azoknak fel-segéllésére, 's úgy itéltem, hogy az Úrra kelletik nekem bíznom, azon summának a' Város' külömbkülömbféle szakasszaiban találató szükölködők között való helyes el-osztását. Meg vagyok föle győztetve, hogy az Úr, az én szándékommal egészen meg-eggyező módon fogja a' red bízott dolgot tellyesíteni.“

Lajos.
Sept.

Sept. 28-dikán, egy szép Atyai intést tétetett közönségesse a' Király *Páris* Városában, melly intéshen, egyességre, 's a' Törvényekhez való engedelmességre serkent minden Lakosokat; a' ki-költözött *Frantzia*kat pedig hívja édesdeden, hogy térjenek vissza a' magok Polgár Társaikhoz. — Ezen Atyai Intésnek elő-ízavai ezek: „*Lajos, Isten' kegyelméből, és a' Konstitutzionális Státus Törvényre által, Frantzia' Királya, minden Lakosoknak a' mi köszöntésünket.*“

Sept. 30 dikán végezett a' Konstitutionalis Nemzet Gyűlése. Utolsó Üléseiben hozott nevezetesebb végzései között ezeket említjük: — „A' Lajos kerefszje el-nyerésére nem kívántatik ezen-túl a' Katholika Vallás követésére való meg esküvés. — A' Zsidók is szert tehetnek *Frantzia* Országban a' Polgárságra. — 12 millió Livra mutatódott ki az Ország belső állapotjára ügyelő Miniszernek a' végett, hogy osztálná ki költsön az említett Summát azon osztályai között az Ország-nak, melyeknek rossz aratások vólt. — A' Király könyvtárjára száz ezer; a' Sz. *Genoveva* Temploma' újj építésére pedig ötven ezer Livra rendeltetett. — Azon személlyeknek, kik a' Nemzet Gyűlése dolgozó szobáiban tettek szolgálotokat ajándék pénzül 53 ezer Livrát rendelt a' Gyűlés.

Elegyes Történetek.

Minémü virágjában legyen a' könyv-olvasás *Angliában*, meg tettzik onnan, hogy még a' valamire való magános házak siatsenek kissebb 's nagyobb Könyvtárak nélkül; és ezeket közönségesen olly házi ékességeknek tartják, mint sok helyeken a' tzifra Pipa-Kollektziókat. Ugyan ezért, ha valaki nem kap is maga az olvasáson, még is szerez Könyvtárt tsak azért, hogy olly karba helyheztesse ő is a' házat, a' minémüben szokott lenni más Polgár-Társainak a' házok.

Kö-

Közelébb is történt egy illy historia *Londonban*. El készülvén t. i. egy oda való gazdag *Banquier*-nak (pénzzel Kereskedőnek) az új háza, ir egy Könyvároshoz, hogy az ő háza már minden módon készen van; hanem még egy házi ékesség t. i. Könyvtár hijjával van: minekokáért jelenti a' Könyvárosnak, hogy küldjön néki annyira való különböző nagyságú könyveket, a' mennyi kívántatik, az Építő-Mester által szabott helynek bé-töltésére. A' mi illeti magokat a' könyveket, mind egy nékem (úgymond a' *Banquier*) akarmi legyen benne, tsak hogy szépen bé legyenek kötve.

Móldvából ezeket írják: „Az *Oroszok*, és *Törökök* közt helyre-állítandó Békességet elközlő tanátskozásoknak helyéül *Galatz Városa* választatott. A' *Szultán*, ugyan azon *Ministerei* rendelte maga részéről, az említett tanátskozásoknak tartására, 's végre-hajtására, a' kik már *Szisztóban* is dolgoztak vólt, az *Ausztiai Házza*l meg készültt Békességen. Az *Orosz Tsálszárné* által ki nevezett Kongressz - *Ministereknek* száma közül mondják lenni *Bulgakov Urat*, az *Orosz Udvarnak* néhai *Konstántzinápolyi Követjét*, és *Generálmájor Tamarát*. Még nem hallik, ha a' közbenjáró Hatalmasságok' *Ministerei* meg fog-nak e' a' *Gálátzi Kongresszen* jelenni.

*Móldva Ország*i *Hospodárrá*, *H. Maurokordáto Konstantinus* nevezetett a' *Török Tsálszár* által, az *Orosz Udvarnak* kívánságára, mellynek őltalmában vólt már egy időtől fogva a' meg-nevezett *Hertzeg*.“

Némelly közönséges *Levelek* szerént, 192000 *Livrát* kapott az *Artésiai Gróf* ajándékban ő *Ts.* 's *Kir.* Felségétől; 120900-et a' *Prussziai Királytól*; 's 48000-et a' *Saxoniai Választó Hertzegtől Pillnitzben*.

Kö.

Közönséges nyomtatott Levelekből olvassuk, hogy a' *Svéd* Király' tányérja alatt egy Irás taláztatott nem régiben, mellyben nyomos kifejezésekkel adatik értésére a' Királynak, hogy a' *Svéd* Nemzet nem akar fegyvert fogni a' *Frantzia* Nemzet ellen.

A' Török Tsászá, egy közönő Irást adott által közelébb, *Berlinben* mulató Követje által a' *Prussziai* Királynak, mellyben igéri, hogy soha se felejtkezik el, ő *Prussziai* Felségének azon hathatós segittségéről, mellyel vólt a' *Portához*, szorúlt állapotjában. — Hivatalos vólt a' Török Követ is, azon két rendbéli Kir. Lakadalmakra, mellyek Sept. végén, 's Okt. elein tartattak *Berlinben*.

Tudományi Dolgok.

Pestről, ez a' Munkátska került kezünkhöz a' napokban:

J. Amos Comenii Oratio de Cultura Ingeniorum An. 1650. d. 24. Nov. in Auditorio majori Sáros-Patakini dicta; nunc vero ob insigne ejus argumentum ex tenebris protracta per Samuelem Theschedik; acceperunt nonnulla fragmenta ex rarissimo opere Comenii de pellenda e Scholis ignavia. Pesthini, typis Matthiae Trattner. 1791. 8-ad rétbén, 47 oldal.

Nevének fel-fedezése nélkül botsátotta hozzáunk közelébb Levelét egy jó Hazafi, mellyben jelenti, hogy ő a' *Poëtika Historiának* Magyar Nyelven való ki-adasában dolgozik. Követte, a' mint írja, *Vaubrieriust*. Meg küldötte remekül *Jupiter'* és *Minerva'* életét. Mi ezt el-olvastuk egélsz örömmel. Arra kérjük az érdemes Szerzöt, úgy igyekezzen alkalmaztatni munkáját általán fogva, hogy azt az Ifjúság, és szép Nem minden kára nélkül olvashassa. Nagy hasznát
vehe-

veheti e' végre , ím' e' következendő két munkáknak:

Christ. Tobias Damm, ehemaligen Rektors des Cöllnischen Gymnasiums zu Berlin, Einleitung in die Götter - lehre und Fabel - geschichte der alten Griechischen und Römischen Welt. Nebst einem Anhange , und ganz neuen Kupfern. Berlin. 1786.

David Christ. Seybolds Prof. des Hessen - Hanau - Lichtenbergischen Gymnas. zu Buchsweiler Einleitung in die Griechische und Römische Mythologie der alten Schriftsteller für Jünglinge. Mit antiken Kupfern. Zweyte verbesserte Auflage. Leipzig 1783.

Komáromban , következendő tizimü két kis Magyar Munkák szabadúltak ki közelébb a' sajtó alól :

A' Kisdedeknek első tanúságok a' Keresztény Tudományból , Ur Jésus életének rövid Historiájával egygyütt. A' szegényebb esk. Tanítóknak, és Gyermeknek ingyen. 67 levél.

A' Magyar Kereszténységhez, eggy alkalmazatos időben mondott Szó. 3 árkus.

* * * * *

Küldjük az Ország - Gyűlése' Historiájának Tzimjét, a' Gyűlés' Tagjainak Laistromjokkal egygyütt.

Költ Bétsben , Októbernek 14 - dik napján, 1791 - dik elztendőben.

